

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 84500/4

בבית הדין הרבני האזורי רחובות

לפני כבוד הדיינים:

הרב ציון אשכנזי – אב"ד, הרב אליהו עמאר, הרב שמואל דומב

התובעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אורי פליישר)

נגד

הנתבע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד קובי יעקב ישראל)

הנדון: סמכות ביה"ד לזמן לדיון רופא פסיכיאטר מטפל ולקבל מסמכים חסויים

החלטה

בפנינו בקשת המרכז הרפואי '...' לביטול זימונו של הרופא המטפל באיש, מאחר ועל פי חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א 1991 (להלן: "חוק טיפול בחולי נפש") רופאי המרכז מוסמכים לתת את חוות דעתם רק במסגרת הליכים פליליים ובנושאים מוגדרים בלבד. כמו כן הובהר כי הפסיכיאטרים אינם מתמחים ואינם יכולים לתת חוות דעת על כשירותו של אדם לסידור גט.

לאחר העיון בבקשה, ביה"ד מבהיר כי בית הדין מוסמך לצוות על הגשת המסמכים המבוקשים על פי החוק לצורך בירור הענין שלפניו, וזאת מכח כמה סעיפים ברורים בחוק, כדלהלן:

1. בסעיף 42 לחוק טיפול בחולי נפש נקבע כי:

"מי שהגיעה אליו ידיעה לגבי אדם תוך כדי ביצוע חוק זה או בקשר לביצועו, חייב לשמרה בסוד ולא לגלותה אלא באחת מנסיבות אלה:

[...]

(3) קיימת חובה או רשות בחוק לגלות את המידע;

(4) הוא הורשה לכך בידי בית משפט [...]"

בסעיף 1 לפקודת הפרשנות (נוסח חדש) הוסבר כי: "בית משפט" – כל בית משפט בן - סמך לשפוט בישראל", דהיינו אף בית הדין הרבני נכלל כבית משפט לעניין חוק זה.

2. כמו כן, בית הדין מוסמך לכך מכח סעיף 3 לחוק בתי דין דתיים (כפיית ציות ודרכי דיון),

התשט"ז-1957 נקבע כי:

"בית דין, כשהוא דן בענין שבשיפוטו, רשאי להזמין כל אדם לבוא לפניו כדי להעיד או להגיש מסמך שברשותו, והכל במידה הדרושה לבירור הענין."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אם כן לבית הדין נתונה הסמכות לזמן 'כל אדם' לתת עדות בפניו, ומרגע שזימן בית הדין אדם לתת את עדותו, חלה עליו החובה לגלות את המידע ומתקיימים החריגים המנויים בסעיף 42(3) ובסעיף 42(4).

3. בנוסף, בסעיף 49(א) לפקודת הראיות (נוסח חדש) נקבע כי:

"רופא אינו חייב למסור ראיה על דבר הנוגע לאדם שנזקק לשירותו והדבר הגיע אליו תוך עבודתו כרופא והוא מן הדברים שלפי טיבם נמסרים לרופא בדרך כלל מתוך אמון שישמרם בסוד, אלא אם ויתר האדם על החסיון או שמצא בית המשפט כי הצורך לגלות את הראיה לשם עשיית צדק עדיף מן הענין שיש לא לגלותה".

כך, נקבע גם בסעיף 50(א) לפקודת הראיות, לגבי פסיכולוג-מומחה:

"פסיכולוג-מומחה [...] אינו חייב למסור ראיה על דבר הנוגע לאדם שנזקק לשירותו [...] אלא אם ויתר האדם על החסיון או שמצא בית המשפט כי הצורך לגלות את הראיה לשם עשיית צדק עדיף מן הענין שיש לא לגלות".

מכאן, שככל שבית הדין דן בעניין שבסמכותו השיפוטית רואה כי יש צורך לגלות מידע הנתון תחת חסיון רפואי, חלה חובה על הרופא או הפסיכולוג המטפל לגלות את המידע לבית הדין.

מן הכלל אל הפרט:

במקרה שלפנינו מדובר בבעל דין המאושפז מזה זמן רב, המתמודד עם מצב פסיכוטי כרוני ומתקשה להכיל את המורכבות שבסיום מערכת היחסים.

הדבר גורם נזק קשה לאשתו, הנשארת בעגינותה ללא כל יכולת להחליץ מכבלי נישואין, ומונע ממנה מלהמשיך בחייה.

פגיעה שכזו נחשבת פגיעה קשה בזכויות היסוד של האישה, אל מול זכותו של האיש לפרטיות, שתפגע באופן מצומצם ביותר מאחר שבית הדין, אשר ממילא דן בענייניהם, ייחשף רק הוא במסגרת ההליך החסוי לאותו מידע הנדרש. (ראו לעניין זה דברי השופט אלון בבג"ץ 852/86 אלוני נ' שר המשפטים, פ"ד מא(2) 1; השופטת ע' ארבל בבג"ץ 2123/08 פלוני נ' פלונית המביאה גם מדבריו של השופט מ' חשין בע"פ 115/00 טייב נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3) 289; והשופט י' עמית בפסקה 6. ד' ו-7 בחו"ד בבג"ץ 5185/13 פלוני נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים).

בפני בית הדין עומדת זכותה של האישה לחירותה - המוקנית לה מתוקף כבוד האדם וחירותו, אשר עקרונות חוק זה הינן "זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן-חורין, והן יכובדו ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל".

בסעיף 50 (א) לפקודת הראיות כדלהלן: "רופא אינו חייב למסור ראיה על דבר הנוגע לאדם שנזקק לשירותו והדבר הגיע אליו תוך עבודתו כרופא והוא מן הדברים שלפי טיבם נמסרים לרופא בדרך כלל מתוך אמון שישמרם בסוד, אלא אם ויתר האדם על החסיון או שמצא בית המשפט כי הצורך לגלות את הראיה לשם עשיית צדק עדיף מן הענין שיש לא לגלותה".

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

במקרה זה, מאחר ושמירת זכות זו מהווה פגיעה קשה בזכותה של האישה "להיותה בת חורין", וביה"ד סבור כי מאחר ועצם שמירת הפרטיות של האיש מהווה פגיעה חמורה בזכות האישה.

זאת ועוד, ביה"ד סבור כי עצם העלאת טענות על חסיון במקרים כגון אלו, אינם מהווים פגיעה באישה זו לברדה, אלא פגיעה מהותית בנשים רבות, הנקלעות למקרים בהן בעליהן נקלעים למשברים נפשיים קשים, ומבלי מעורבות פעילה של הגורמים המטפלים, אשר להם - ורק להם, יש את הכלים לסייע בידי בתי הדין למצוא מזור לנשים אשר חרב עליהן עולמן בהיותן כאלמנות בחיי בעליהן, מציאות החוסמת בפניהן את היכולת להמשיך את חייהן. ולפיכך הותיר המחוקק את הסמכות בידי הערכאה השיפוטית, לבחון את תועלת המטופל אל מול הנזק הנוצר לזולתו.

לפיכך מחליט ביה"ד כדלהלן:

לאור האמור אין ספק כי הסמכות נתונה לביה"ד להורות זימונו של הרופא המטפל ועל קבלת חו"ד הנצרכת לצורך בירור התביעה שלפניו.

בנוסף ביה"ד מבהיר, כי במקרים כגון אלו, לא די לביה"ד ידיעת מצבו הנפשי העכשווי של האישה, ונדרש בנוסף לכך התייעצות עם הגורמים המטפלים, אם וכיצד ניתן בעזרתם להביא את האישה למצב נפשי בו הוא יכול ליתן את הסכמתו לסידור גט, מתוך הבנה ואחריות למעשיו.

החלטה:

לאור האמור למעלה, מורה בית הדין כדלהלן:

1. ד"ר פ' תגיש דו"ח מפורט על כל המתבקש עד ליום 24/05/23.
2. לאחר העיון בדו"ח יורה בית הדין על המשך ההליכים.

ההחלטה מותרת לפרסום לאחר השמטת פרטי הזיהוי של הצדדים ושל המרכז הרפואי.
ניתן ביום כ' באייר התשפ"ג (11/05/2023).

הרב שמואל דומב

הרב אליהו עמאר

הרב ציון אשכנזי – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה